

Model of Structural Equations of Marital Adjustment Based on Self-Differentiation and Cognitive Flexibility Mediated by Coping Strategies

Amin Hamzei¹, Alireza Aghayousefi^{2*}

1- Master, Department of Counseling, Department of Humanities, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran.

2- Associate Professor of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Corresponding author: Alireza Aghayousefi, Associate Professor of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Email: Arayeh1100@gmail.com

Received: 8 April 2021

Accepted: 7 Aug 2022

Abstract

Introduction: The family, as an important institution and provider of individual and social health, can always be threatened by various factors. Therefore, it is necessary to pay attention to marital adjustment as an effective factor in maintaining the marital relationship. The aim of this study was to provide a model of marital adjustment based on self-differentiation and cognitive flexibility mediated by coping strategies.

Methods: The present study is descriptive-correlational. The statistical population included married employees of the General Department of Education of Qom province and the education departments of District 1,2,3,4 of Qom city (about 600 people) in 2020, of which 270 people were selected by available sampling method, of which the data of 256 people were analyzed. Research instruments included the demographic questionnaire, the “Dyadic Adjustment Scale”, the “Differentiation of Self Inventory” (Revised), the “Cognitive Flexibility Inventory”, and the “Coping Strategies Questionnaire”. Face validity index and reliability were evaluated by internal consistency method by calculating Cronbach's alpha coefficient. The collected data were analyzed in SPSS .22 and Amos 16.

Results: Both models presented in this study had a good fit. Both variables of self-differentiation and cognitive flexibility have a direct and significant correlation with marital adjustment ($P < 0.05$) which was more than indirect correlation. Among coping strategies, the scape-avoidance component was able to play a mediating role in the relationship between both variables of self-differentiation and cognitive flexibility with marital adjustment and the seeking social support component played a mediating role in the relationship between cognitive flexibility and marital adjustment.

Conclusions: Self-differentiation and cognitive flexibility had a positive and significant direct correlation with paired adaptation, which was stronger than indirect correlation. The two components of social support seeking and escape-avoidance also played a mediating role. It is suggested that couples and family counselors and therapists pay special attention to training in the proper use of coping strategies, as well as helping to develop cognitive flexibility and client self-differentiation.

Keywords: Marital Adjustment, Self-Differentiation, Cognitive Flexibility, Coping Strategies.

الگوی معادلات ساختاری سازگاری زوجی بر اساس تمایز یافتگی - خود و انعطاف پذیری شناختی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای

امین حمزه‌ای^۱، علیرضا آقاییوسفی^{۲*}

۱- کارشناس ارشد، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.
۲- دانشیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: علیرضا آقاییوسفی، دانشیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
ایمیل: Arayeh1100@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۵/۱۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱/۱۹

چکیده

مقدمه: خانواده به عنوان نهادی مهم و تأمین کننده سلامت فردی و اجتماعی، همواره می‌تواند مورد تهدید عوامل مختلفی باشد. توجه به سازگاری زوجی به عنوان عاملی تأثیرگذار در حفظ رابطه زناشویی ضروری می‌باشد. هدف پژوهش حاضر ارائه الگوی ساختاری سازگاری زوجی بر اساس تمایز یافتگی - خود و انعطاف پذیری شناختی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای بود.

روش کار: پژوهش حاضر، توصیفی - همبستگی می‌باشد. جامعه آماری شامل کارمندان متأهل اداره کل آموزش و پرورش استان قم و ادارات آموزش و پرورش شهرستان نایب‌رود (حدود ۶۰۰ تن) در سال ۱۳۹۹ بودند که ۲۷۰ تن به روش نمونه گیری در دسترس به عنوان نمونه انتخاب شد که از این میان، داده‌های ۲۵۶ تن مورد تحلیل قرار گرفت. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه جمعیت شناختی، "مقیاس سازگاری زوجی" (Dyadic Adjustment Scale)، "سیاهه تمایز یافتگی - خود تجدیدنظر شده" (Differentiation of Self Inventory-Revised)، "سیاهه انعطاف پذیری شناختی" (Cognitive Flexibility Inventory) و "پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای" (Coping Strategies Questionnaire) بود. روایی صوری و پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بررسی شد. داده‌های جمع آوری شده در نرم افزار اسپس پی اس اس نسخه ۲۲ و آمووس ۱۶ تحلیل شد.

یافته‌ها: هر ۲ الگوی ارائه شده در این پژوهش از برآزش مطلوبی برخوردار بودند. هر ۲ متغیر تمایز یافتگی - خود و انعطاف پذیری شناختی با سازگاری زوجی همبستگی مستقیم و معناداری دارند ($P < 0/05$) که بیشتر از همبستگی غیر مستقیم بود. از میان راهبردهای مقابله‌ای، مؤلفه گریز - اجتناب توانست نقش میانجی را در ارتباط بین هر ۲ متغیر تمایز یافتگی - خود و انعطاف پذیری شناختی با سازگاری زوجی ایفا کند و مؤلفه جستجوی حمایت اجتماعی نقش میانجی را در ارتباط بین انعطاف پذیری شناختی با سازگاری زوجی ایفاء کرد.

نتیجه گیری: تمایز یافتگی - خود و انعطاف پذیری شناختی همبستگی مستقیم مثبت و معناداری با سازگاری زوجی داشتند که قوی تر از همبستگی غیرمستقیم بود. ۲ مؤلفه جستجوی حمایت اجتماعی و گریز - اجتناب از راهبردهای مقابله‌ای نیز نقش میانجی را ایفاء کردند. پیشنهاد می‌شود مشاوران و درمانگران زوج و خانواده در زمینه آموزش استفاده مناسب از راهبردهای مقابله‌ای، همچنین کمک به رشد انعطاف پذیری شناختی و تمایز یافتگی - خود مراجعان، توجه ویژه‌ای داشته باشند.

کلیدواژه‌ها: سازگاری زوجی، تمایز یافتگی - خود، انعطاف پذیری شناختی، راهبردهای مقابله‌ای.

مقدمه

ازدواج در سلامت جسم و روان انسان نقش مهمی دارد زیرا حمایت‌های عاطفی و اجتماعی که به دنبال دارد، لذا می‌توان ازدواج را از مهم‌ترین مراحل زندگی انسان برشمرد (۱). ازدواج، زمینه‌ای را برای کسب حمایت‌های عاطفی، اقتصادی و همچنین وجود یک شریک جنسی مشخص فراهم می‌کند (۲). علی‌رغم تمام اهمیت و منفعتی که یک ارتباط زناشویی در قالب خانواده دارد، حفظ رابطه زناشویی رضایت بخش امری دشوار محسوب می‌شود (۳). بررسی‌های صورت گرفته نشان دهنده روند روبه رشد طلاق در کشور می‌باشد (۴). از این رو بسیاری از پژوهشگران بر این باورند که سازگاری زوجی نقش بسیار مهمی را در تداوم زندگی زناشویی ایفا می‌کند؛ به طوری که اهمیت آن را به اندازه خود ازدواج دانسته‌اند (۵) که از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر عملکرد زوج‌ها و همچنین سلامتی خانواده نیز شمرده شده است (۶).

سازگاری زوجی به فرایند انطباق هر یک از زوج‌ها با وقایع پیرامونی در زندگی مشترک در بازه زمانی معین اطلاق می‌شود (۷). سازگاری زوجی فرایندی است که طی آن هر یک از زوج‌ها با هدف دستیابی به رضایت بیشتر از زندگی مشترک، الگوهای رفتاری خود و نوع پاسخگویی به محرک‌های خارجی را اصلاح می‌کنند. این تلاش می‌تواند فردی یا مشترک باشد (۸). طبق بررسی‌های صورت گرفته، سازگاری زوجی دارای ۴ مولفه، رضایت زوجی، انسجام زوجی، توافق زوج و بیان محبت آمیز است (۹، ۱۰). یکی از عواملی که نقش مهمی در کاهش تعارضات زناشویی دارد، تمایز یافتگی - خود می‌باشد (۱۱). تمایز یافتگی - خود از ۲ جنبه درون فردی و بین فردی تعریف شده است. تمایز یافتگی - خود در جنبه درون فردی به توانایی فرد در تصمیم‌گیری منطقی در عین قرارگیری در موقعیت هیجانی و توانایی ایجاد تمایز بین تفکر منطقی و هیجانات اشاره دارد. همچنین از جنبه بین فردی تمایز یافتگی - خود، به توانایی ایجاد تعادل بین خودمختاری و استقلال فردی در عین برقراری روابط صمیمانه با دیگران اشاره دارد (۱۲، ۱۳). تمایز یافتگی - خود با ۴ مشخصه جایگاه من، قطع عاطفی، واکنش عاطفی و هم آمیختگی با دیگران تعریف می‌شود؛ جایگاه من به معنی داشتن تصویر آشکاری از ماهیت خود و اعتقادات روشن است که حتی در برابر فشار محیطی نیز حفظ می‌شود. قطع عاطفی که با فاصله‌گیری عاطفی از دیگران به دلیل ترس و احساس آسیب‌پذیری از صمیمیت مشخص می‌شود. واکنش عاطفی که نشان دهنده واکنش

فرد به محرک‌های محیطی به شکل هیجانی، بی‌ثباتی عاطفی یا حساسیت بیش از حد است. هم‌آمیختگی با دیگران که به تأثیرپذیری هیجانی و هویت‌خواهی افراطی از دیگران اطلاق می‌شود (۱۴). زندگی مشترک افراد با سطح پایین تمایز یافتگی - خود با احتمال بیشتری با خطر شکست مواجه است (۱۵)؛ چراکه افراد دارای تمایز یافتگی - خود بالاتر می‌توانند در مواقع بروز چالش‌ها در روابط زناشویی با اتخاذ تصمیم‌های منطقی، روابط صمیمانه خود را با همسر خود حفظ کنند (۱۶). مطالعات نشان داده است که میان تمایز یافتگی - خود با طلاق عاطفی ارتباط معناداری وجود دارد (۱۷).

شخص با انعطاف‌پذیری مطلوب، توانایی بیشتری در سازگاری خود با شرایط محیطی دارد و در عین مواجهه با تجربه منفی و ناخوشایند می‌تواند رفتاری متعادل و منطقی بروز دهد (۱۸)؛ لذا می‌توان انعطاف‌پذیری شناختی را نیز از دیگر عوامل مرتبط با سازگاری زوجی دانست. Dennis & Vander Wal انعطاف‌پذیری شناختی را توانایی تغییر آمیبه‌های شناختی به منظور سازگاری با محرک‌های در حال تغییر و شرایط موجود دانسته‌اند (۱۹). Goetter یکی از عوامل تأثیرگذار در طلاق زوج‌ها را، کمبود انعطاف‌پذیری شناختی دانسته است (۲۰). انعطاف‌پذیری شناختی می‌تواند توانایی هماهنگی در افکار و رفتار، نسبت به تغییرات محیطی را تقویت کند (۲۱) و نقشی مهم در شروع یک زندگی مشترک و همچنین ادامه آن بر عهده دارد (۲۲).

با توجه به مطالعات صورت گرفته می‌توان راهبردهای مقابله‌ای را با سازگاری زوجی مرتبط دانست. راهبردهای مقابله‌ای به مجموعه‌ای از پاسخ‌های رفتاری و شناختی گفته می‌شود که هدف آن‌ها کاهش فشارهای ناشی از یک موقعیت تنش‌زا است (۲۳). این راهبردها عموماً به عنوان واسطه‌ای میان عوامل تنش‌زا و پیامد آن قرار دارند (۲۴). Lazarus ابتدا این راهبردها را که شامل ۸ مؤلفه (مسئولیت‌پذیری، مدیریت‌مدبرانه، ارزیابی مجدد مثبت، جستجوی حمایت اجتماعی، رویارویی مستقیم، خویشتن‌داری، گریز-اجتناب و انکار) هستند، به ۲ دسته کلی مساله‌مدار و هیجان‌مدار تقسیم کرد. راهبردهای مساله‌مدار که به تلاش‌های فعالانه فرد در جهت تغییر شرایط تنش‌زا یا حذف عامل تنش‌زا اشاره دارد و راهبردهای هیجان‌مدار که معطوف بر تلاش فرد در جهت کنترل بار هیجانی ناشی از تنش هستند (۲۵). استفاده از راهبردهای مقابله‌ای کارآمد منجر به ایجاد رضایت زناشویی بیشتر می‌شود (۲۶). از آنجاکه بروز تعارض و تنش در روابط زوج‌امری اجتناب‌ناپذیر است،

گیری در دسترس انتخاب شدند. از این بین، تعداد ۲۵۶ نمونه مورد بررسی قرار گرفت.

معیارهای ورود شامل: تکمیل فرم رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، توانایی درک مفهوم سؤالات پرسشنامه. متأهل بودن و داشتن حداقل یک فرزند بود. معیارهای خروج شامل: انصراف از شرکت در پژوهش، وجود بیش از ۳ عبارت بی پاسخ در پرسشنامه بود. آزمودنی‌ها می‌توانستند پس از دریافت پرسشنامه، در مهلت تعیین شده برای تکمیل پرسشنامه و همچنین فرصت یک هفته‌ای پس از تحویل پرسشنامه، با تماس با پژوهشگر از همکاری در مطالعه انصراف دهند.

داده‌ها با ابزارهای زیر جمع‌آوری شد.

پرسشنامه جمعیت شناختی که شامل سؤالات مربوط به جنسیت، تحصیلات، سن، تعداد فرزند، سن هنگام ازدواج، طول مدت زندگی مشترک، میزان فاصله سنی با همسر و تعداد فرزند در خانواده اصلی بود. منظور از خانواده اصلی، خانواده هسته‌ای (شامل پدر، مادر، خواهر و برادر) می‌باشد. «مقیاس سازگاری زوجی» (Dyadic Adjustment Scale)، توسط Spanier (۳۳) در سال ۱۹۷۶ در ایالات متحده آمریکا طراحی شد که شامل ۳۲ عبارت می‌باشد. روایی سازه به روش تحلیل عاملی نشان داد که این مقیاس دارای ۴ زیر مقیاس است که عبارتند از: رضایت زوجی (dyadic satisfaction) با ۱۰ عبارت (۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۳۱، ۳۲)، انسجام زوجی (dyadic cohesion) با ۵ عبارت (۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸)، توافق زوجی (dyadic consensus) با ۱۳ عبارت (۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵) و ابراز محبت (affectional expression) با ۴ عبارت (۴، ۶، ۲۹، ۳۰). نمره کل مقیاس بر اساس طیف لیکرت با درجه بندی‌های متفاوت می‌باشد. عبارت‌های ۱ تا ۱۵ دارای نمره صفر (همیشه اختلاف داریم)، ۱ (تقریباً همیشه اختلاف داریم)، ۲ (اغلب اختلاف داریم)، ۳ (گاهی توافق داریم)، ۴ (توافق داریم)، ۵ (توافق دائم داریم)، عبارت‌های ۱۶ تا ۲۲ دارای نمره صفر (همیشه)، ۱ (تقریباً همیشه)، ۲ (اغلب اوقات)، ۳ (گاهی اوقات)، ۴ (به ندرت) و ۵ (هیچگاه). عبارت‌های ۲۳ تا ۳۱ دارای نمره صفر (هرگز)، ۱ (به ندرت)، ۲ (گاهی اوقات)، ۳ (تقریباً هر روز) و ۴ (هر روز)، عبارت‌های ۲۴ تا ۲۸ دارای نمره صفر (در هیچ مورد)، ۱ (در چند مورد)، ۲ (در بعضی موارد)، ۳ (در اکثر موارد) و ۴ (در تمام موارد)، عبارت‌های ۲۵ تا ۲۸ با نمره صفر (هرگز)، ۱ (کمتر از یکبار در ماه)، ۲ (یک یا چندبار در ماه)، ۳ (روزی یک بار) و ۴ (بیش از روزی یک بار)، عبارت‌های ۲۹ و ۳۰ با نمره صفر (بله) و ۱ (خیر)، عبارت‌های ۳۱ با نمره صفر (به

اتخاذ نوع سبک مقابله با این تنش‌ها تأثیر بسزایی در سلامت روابط بین زوج دارد (۲۷). یافته‌های پژوهشی نشان داد که راهبردهای مقابله‌ای مساله‌مدار با بهزیستی روانی بالاتر ارتباط معنا دار دارد. از سویی دیگر، راهبردهای مقابله‌ای هیجان‌مدار می‌تواند پیش‌بینی‌کننده درماندگی روانشناختی باشد (۲۸).

با مطالعه پیشینه پژوهش مشخص شد که بعضی از راهبردهای مقابله‌ای در پژوهش‌های پیشین در دسته بندی‌های مختلفی اعم از مسئله‌مدار و هیجان‌مدار قرار گرفته‌اند و اتفاق نظر قطعی در این مورد که کدام سبک‌ها دقیقاً در دسته مساله‌مدار یا هیجان‌مدار قرار دارد وجود ندارد. لذا در پژوهش حاضر، هر یک از مولفه‌های راهبردهای مقابله‌ای به طور مجزا به عنوان میانجی در الگوی جداگانه مورد بررسی قرار گرفتند. با توجه به اهمیت سازگاری در روابط بین زوج‌ها و آسیب‌های فردی و اجتماعی (۲۹) و نیز الگوهایی جهت بررسی عوامل مرتبط با سازگاری زوجی به شکلی همزمان (۳۰) پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی سازگاری زوجی بر اساس تمایز یافتگی - خود و انعطاف‌پذیری شناختی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای انجام شد.

روش کار

پژوهش حاضر، توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کارمندان متأهل اداره کل آموزش و پرورش استان قم و ادارات آموزش و پرورش پرورش ناحیه ۱، ۲، ۳، ۴ شهر قم (حدود ۶۰۰ تن) در سال ۱۳۹۹ بودند. با توجه به ارتباط تأیید شده عوامل اقتصادی با رضایت‌مندی از زندگی زناشویی در مطالعات پیشین، هدف از انتخاب کارمندان اداره کل آموزش و پرورش استان قم و ادارات آموزش و پرورش ناحیه ۱، ۲، ۳، ۴ شهر قم به عنوان جامعه آماری، نزدیک بودن شرایط اقتصادی اعضای جامعه آماری و واحد امکان، کنترل تأثیر عوامل اقتصادی بر متغیر مورد مطالعه بود. بررسی پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که در روش الگوی معادلات ساختاری از روش یکسانی برای تعیین تعداد نمونه استفاده نشده است. Loehlin & Beaujean برای این روش تعداد نمونه را حداقل ۱۰۰ تن و تعداد ۲۰۰ تن را مطلوب عنوان کرده است (۳۱). همچنین Kline تعداد نمونه حداقل ۲۰۰ تن را توصیه کرده است (۳۲). براین اساس و با توجه به احتمال ریزش و حذف برخی پرسشنامه‌های تکمیل شده، تعداد ۲۷۰ تن که دارای معیارهای ورود بودند، به عنوان نمونه اولیه و به روش نمونه

روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ را ۰/۸۵ محاسبه کردند. روایی مقیاس در این مطالعه بررسی نشده و به گزارش روایی در مطالعات پیشین پرداخته شد. «سیاهه تمایز یافتگی خود - تجدید نظر شده» (Differentiation of Self Inventory-Revised) برای اولین بار توسط Skowron & Fridlander در ایالات متحده آمریکا در سال ۱۹۹۸ با ۴۳ عبارت و ۴ مولفه طراحی شد. سپس با تجدیدنظر Skowron & Schmitt در سال ۲۰۰۳ با ۴۶ عبارت در ایالات متحده آمریکا طراحی شد (۳۸). در مطالعه حاضر از فرم ۴۶ عبارت استفاده شده است. مولفه‌ها شامل واکنش عاطفی (emotional reactivity) با ۱۱ عبارت ۱، ۱۰، ۱۴، ۱۸، ۲۱، ۲۶، ۳۰، ۳۴، ۳۸، ۴۰، جایگاه من (I position) با ۱۱ عبارت ۴، ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۳، ۲۷، ۳۱، ۳۵، ۴۱، ۴۳، قطع عاطفی (emotional cutoff) با ۱۲ عبارت ۱۶، ۲۰، ۲۴، ۲۸، ۳۲، ۳۶، ۳۹، ۴۲، ۱۲، ۳، ۲، و هم آمیختگی با دیگران (fusion with others) با ۱۲ عبارت ۵، ۹، ۱۳، ۱۷، ۲۲، ۲۵، ۲۹، ۳۳، ۳۷، ۴۴، ۴۵، ۴۶ می باشد. پاسخ دهی براساس مقیاس لیکرت و در ۶ درجه از ۱ (اصلاً در مورد من صحیح نیست) تا ۶ (کاملاً در مورد من صحیح است) می باشد (۳۹). نحوه نمره گذاری به این شکل است که عبارت‌های ۴، ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۳، ۲۷، ۳۱، ۳۵، ۴۳ به شکل مستقیم و بقیه عبارت‌ها به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. حداقل نمره ۴۶ و حداکثر آن ۲۷۶ و نقطه برش ۱۵۷ می باشد (۴۰). نمره در هر یک از مولفه‌ها از ۱ تا ۶ است. سطح بندی نمره ذکر نشده. نمره بالاتر در هر مولفه به ترتیب منعکس کننده واکنش عاطفی کمتر، توانایی بیشتر در کسب جایگاه من، قطع عاطفی کمتر، و هم آمیختگی کمتر با دیگران می باشد. نمره کامل، با وارونه سازی نمره موارد ذکر شده به دست می‌آید و نمره کل بالاتر منعکس کننده تمایز یافتگی - خود بیشتر است (۳۸). Skowron & Schmitt (۳۸) در مطالعه خود بر روی ۲۲۵ تن از افرادی که به صورت اینترنتی در پژوهش شرکت کرده بودند، روایی سازه به روش تحلیل عاملی «سیاهه تمایز یافتگی خود - تجدید نظر شده» را تایید کردند. نتایج تحلیل عاملی وجود ۴ زیرمقیاس واکنش عاطفی، موقعیت من، قطع عاطفی و هم آمیختگی با دیگران را گزارش داد. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ در نمونه فوق برای کل پرسشنامه ۰/۸۸، و برای مولفه واکنش عاطفی ۰/۸۴، موقعیت من ۰/۸۵، قطع عاطفی ۰/۸۲ و هم آمیختگی با دیگران ۰/۷۴ بوده است. در مطالعه‌ی Neophytou و همکاران (۴۱) بر روی ۷۱۷ بزرگسال در یونان با بررسی روایی سازه «سیاهه تمایز یافتگی خود - تجدید

شدت ناخشنود)، ۱ (نسبتاً خوشحال)، ۲ (کمی خوشحال)، ۳ (خوشحال)، ۴ (خیلی خوشحال)، ۵ (به شدت خوشحال) و ۶ (عالی) و عبارت ۳۲ به شرح زیر پاسخ داده می‌شود. صفر - رابطه من هرگز نمی‌تواند موفقیت‌آمیز باشد و دیگر نمی‌توانم کاری انجام دهم تا رابطه را ادامه دهم. ۱ - اگر رابطه موفق می‌شد، خوب بود، اما من از انجام کاری بیشتر از آنچه اکنون برای ادامه رابطه انجام می‌دهم امتناع می‌کنم. ۲ - خوب است اگر رابطه من موفق شود، اما من نمی‌توانم بیشتر از آنچه اکنون انجام می‌دهم برای کمک به موفقیت آن تلاش کنم. ۳ - من خیلی می‌خواهم رابطه‌ام موفقیت‌آمیز باشد و سهم خود را انجام می‌دهم تا بینم این اتفاق می‌افتد. ۴ - من خیلی می‌خواهم رابطه‌ام موفق شود و تمام تلاشم را می‌کنم تا این موفقیت را ببینم. ۵ - من به شدت می‌خواهم رابطه‌ام موفق شود، و تقریباً تمام تلاشم را می‌کنم تا آن را ببینم. در این مقیاس، حداقل نمره صفر و حداکثر نمره ۱۵۱ می‌باشد. کسب نمره بالاتر از ۱۰۰ به معنای وجود سازگاری زوجی و نمره زیر ۱۰۰ به معنای عدم سازگاری زوجی می‌باشد (۳۴).

Spanier (۳۳) در مطالعه‌ای که بر روی ۲۱۸ زن متأهل و ۹۴ زن مطلقه صورت گرفت، روایی ملاکی به روش روایی همزمان «مقیاس سازگاری زوجی» را با «آزمون سازگاری زناشویی لاک و والاس» (Locke and Wallace Marital Adjustment Test) با همبستگی ۰/۸۶ نشان داد. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ در نمونه فوق ۰/۹۶ و برای زیرمقیاس رضایت زوجی ۰/۹۴، انسجام زوجی ۰/۸۶، توافق زوجی ۰/۹۰ و ابراز محبت ۰/۷۳ گزارش شد. Pandya (۳۵) در مطالعه خود بر روی ۱۴۴ زوج ساکن ایالات متحده آمریکا، روایی سازه به روش تحلیل عاملی «مقیاس سازگاری زوجی» را با تایید ۴ زیرمقیاس ذکر کرده است. همچنین پایایی را به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ در نمونه فوق، ۰/۹۳ گزارش داد. درویزه و کهکی (۳۶) روایی ملاکی به روش روایی همزمان «مقیاس سازگاری زوجی» با «آزمون سازگاری زناشویی لاک و والاس» بر روی نمونه‌ای متشکل از ۷۶ زوج ساکن شهر تهران بررسی و ضریب ۰/۹۰ را گزارش کردند. همچنین پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ روی نمونه متشکل از ۲۰۱ تن از دانشجویان متأهل دانشگاه الزهراء، ۰/۹۴ محاسبه شد. اشرفیان و همکاران (۳۷) در مطالعه‌ای بر روی ۳۰ تن از زنان مراجعه کننده به مرکز درمان ناباروری شهر خرم‌آباد، پایایی با

دانشجوی مقطع کارشناسی دانشگاه میدوسترن انجام شد، روایی ملاکی به روش روایی هم زمان «سیاهه انعطاف پذیری شناختی» با «سیاهه افسردگی بک» (Beck Depression Inventory) ۰/۳۹- گزارش شد. همچنین پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ در نمونه فوق ۰/۹۰ بدست آمده است (Johnco, ۴۶). همکاران (۴۷) در مطالعه بر روی یک نمونه ۵۳ تن غیر بالینی از سالمندان آمریکای سازه به روش روایی همگرای «سیاهه انعطاف پذیری شناختی» با «مقیاس انعطاف پذیری شناختی مارتین و رابین» (Martin & Rubin Cognitive Flexibility Scale) را ۰/۷۵- گزارش دادند و ثبات در نمونه فوق به روش بازآزمایی با فاصله ۱ ماه، ۰/۷۲- گزارش شد.

سلطانی و همکاران (۴۸) نیز در مطالعه بر روی ۲۹۱ تن از دانشجویان دانشگاه شیراز، روایی سازه به روش روایی همگرای «سیاهه انعطاف پذیری شناختی» با «سیاهه افسردگی بک» را ۰/۵۰- اعلام کردند. همچنین پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ در نمونه فوق ۰/۹۰- گزارش شد. در مطالعه ولی زاده و همکاران (۴۹) بر روی ۳۰ تن از شرکت کنندگان شهر اهواز، روایی صوری «سیاهه انعطاف پذیری شناختی» با استفاده از نظرات ۳ تن از متخصصان روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی اهواز بررسی و تایید شد. همچنین پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ در نمونه فوق ۰/۷۹- گزارش شد.

«پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای» (Coping Strategies Questionnaire) توسط Folkman & Lazarus (۵۰) در سال ۱۹۸۸ در ایالات متحده با ۶۶ عبارت و ۸ مولفه طراحی شد. مولفه‌ها شامل جستجوی حمایت اجتماعی (social support seeking) با ۶ عبارت ۸، ۱۸، ۲۲، ۴۵، ۴۲، ۳۱، مسئولیت پذیری (accepting responsibility) با ۴ عبارت ۹، ۲۵، ۲۹، ۵۱، حل مدبرانه مساله (planned problem solving) با ۶ عبارت ۱، ۳۹، ۴۸، ۴۹، ۵۲، باز برآورد مثبت (positive reappraisal) با ۷ عبارت ۲۰، ۲۳، ۳۰، ۳۶، ۳۸، ۵۶، ۶۰، مقابله رویارویی (confrontive coping) با ۶ عبارت ۶، ۷، ۱۷، ۲۸، ۳۴، ۴۶، دوری جویی (distancing) با ۶ عبارت ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۲۱، ۴۱، ۴۴، گریز-اجتناب (escape-avoidance) با ۸ عبارت ۱۱، ۱۶، ۳۳، ۴۰، ۴۷، ۵۰، ۵۸، ۵۹ و خویشتن داری (self-control) با ۷ عبارت ۱۰، ۱۴-۳۵، ۴۳، ۵۴، ۶۲، ۶۳ می‌باشد (۵۱). پاسخ‌ها بر اساس مقیاس لیکرت در یک طیف ۴ گزینه‌ای با نمره صفر (به کار نبرد)، ۱ (تا حدی به کار بردم)، ۲ (بیشتر مواقع

نظرشده» به روش تحلیل عاملی تأییدی، ۴ عامل اصلی تایید شد. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ در نمونه فوق ۰/۹۰ و برای واکنش عاطفی ۰/۸۴، موقعیت من ۰/۷۹، قطع عاطفی ۰/۷۲ و هم‌آمیختگی با دیگران ۰/۷۸- گزارش شد.

آزادی و ناهیدپور (۴۲) در مطالعه خود بر روی ۱۵۷ دانشجوی دانشگاه آزاد واحد گچساران، روایی سازه به روش تحلیل عاملی «سیاهه تمایز یافتگی خود-تجدید نظرشده» را انجام و ۴ عامل حاصل شد. همچنین پایایی کل این ابزار به روش ۲ نیمه سازی در ۲ نمونه ۱۵۷ تن از دختران و مادران به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۹۴- گزارش شد. شریفی و همکاران (۴۳) در پژوهشی بر روی ۲۵۰ زن متاهل ساکن شهر مشهد، پایایی «سیاهه تمایز یافتگی خود-تجدید نظرشده» به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ را ۰/۷۲- گزارش دادند. روایی ابزار بررسی نشده و به تایید روایی توسط پژوهش‌های پیشین اکتفا شد.

«سیاهه انعطاف پذیری شناختی» (Cognitive Flexibility Inventory) توسط Dennis & VanderWal (۱۹) در سال ۲۰۱۰ در ایالات متحده آمریکا طراحی شد که شامل ۲۰ عبارت می‌باشد. این سیاهه دارای ۳ مولفه، میل به درک موقعیت‌های سخت به عنوان موقعیت‌های قابل کنترل (ادراک کنترل پذیری) (tendency to perceive difficult situations as controllable) با ۸ عبارت (۶، ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۸، ۱۹، ۲۰)، توانایی درک چندین توجیه جایگزین برای رویدادهای زندگی و رفتار انسان‌ها (ادراک توجیه رفتار) (ability to perceive multiple alternative explanations for life occurrences and human behavior) با ۶ عبارت (۱، ۳، ۵، ۱۱، ۱۵، ۱۶) و توانایی ایجاد چندین راه حل جایگزین برای موقعیت‌های سخت (ادراک گزینه‌های مختلف) (ability to generate multiple alternative solutions to difficult situations) با ۶ عبارت (۱۷، ۱۱، ۷، ۹، ۴، ۲) می‌باشد (۴۴). نحوه پاسخ دهی بر اساس طیف لیکرت با ۷ درجه از نمره ۱ (کاملاً مخالفم) تا نمره ۷ (کاملاً موافقم) می‌باشد (۴۵). بنابراین، کمترین نمره ۲۰ و بیشترین نمره ۱۴۰ خواهد بود. سطح بندی نمره ذکر نشده ولی نمره نهایی بالاتر بیانگر انعطاف پذیری بیشتر است که پیش بینی می‌شود هنگام مواجهه با شرایط تنش زا با سازگاری شناختی بیشتری همراه باشد. نمره پایین تر نمایانگر انعطاف پذیری شناختی کمتر است که پیش بینی می‌شود هنگام مواجهه با شرایط تنش زا با سازگاری شناختی کمتری همراه باشد.

در مطالعه Dennis & VanderWal (۱۹) که بر روی ۱۹۶

به کار بردم)، و ۳ (زیاد به کار بردم) طبقه بندی شده است. حداقل نمره صفر و حداکثر ۱۹۸ می باشد. کسب کمتر از نصف مجموع نمره در هر مولفه، بیانگر استفاده کمتر از آن راهبرد و کسب نمره بیشتر از نصف مجموع نمره هر مولفه نشان دهنده استفاده بیشتر از آن راهبرد می باشد و توضیح بیشتری برای سطح بندی نمره ها ارائه نشده است.

Terhorst & Ann (۵۲) در مطالعه خود بر روی ۶۰ تن از افراد با تجربه خودکشی در ایالت پنسیلوانیا روایی سازه یه روش روایی همگرایی «پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای» را با «سیاهه افسردگی بک» (Beck Depression Inventory)، «سیاهه سوگ پیچیده» (Inventory of Complicated Grief) و «فرم کوتاه مطالعه پیامدهای پزشکی» (Medical Outcomes Study- Short Form 36)، بدون ارائه ضرایب مرتبط، مورد تایید قرار دادند. همچنین پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ در نمونه فوق برای مولفه جستجوی حمایت اجتماعی ۰/۸۰، مسئولیت پذیری ۰/۵۷، حل مدبرانه مساله ۰/۷۱، باز برآورد مثبت ۰/۷۸، مقابله رویارویی ۰/۶۸، دوری جویی ۰/۶۹، گریز- اجتناب ۰/۸۲ و خویشتن داری ۰/۷۳ محاسبه شد. Menegatti و همکاران (۵۳) در مطالعه ای در برزیل بر روی نمونه ۸۸ تن از کارآموزان پرستاری، پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ «پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای» را ۰/۹۲ گزارش داد و روایی پرسشنامه مورد بررسی قرار نگرفته است.

در پژوهش آفایوسفی و همکاران (۵۴) بر روی نمونه ای متشکل از ۸۵ تن از دانشجویان دانشگاه آزاد و پیام نور قم روایی صوری «پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای» توسط ۳ تن از متخصصین حوزه روانشناسی دانشگاه تربیت مدرس مورد تایید قرار گرفت. پایایی در این پژوهش مورد بررسی قرار نگرفته و به پایایی در پژوهش های قبلی اکتفا شده است.

در پژوهش جعفری (۵۵) پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ «پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای» در نمونه ۱۲۰ تن از شرکت کنندگان ساکن شهر تهران، ۰/۸۲ محاسبه شد. روایی در این پژوهش مورد بررسی قرار نگرفته و به تایید روایی در پژوهش های پیشین اکتفا شد.

در پژوهش حاضر نیز، روایی صوری «مقیاس سازگاری زوجی» «پرسشنامه تمایز یافتگی- خود تجدید نظر شده»، «سیاهه انعطاف پذیری شناختی» و «پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای» با نظر ۳ تن از مدرسین و متخصصین حوزه روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم (دارای مدرک دکتری روانشناسی)، مورد تایید قرار گرفت. همچنین

پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ برای «مقیاس سازگاری زوجی» ۰/۹۲، «پرسشنامه تمایز یافتگی- خود تجدید نظر شده» ۰/۷۰، «سیاهه انعطاف پذیری شناختی» ۰/۷۹ و «پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای» ۰/۹۲ محاسبه شد.

برای جمع آوری داده ها، ابتدا معرفی نامه از معاونت پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم دریافت شد و به همراه یک نسخه از هر پرسشنامه به مسئول حراست اداره کل آموزش و پرورش استان قم ارائه گردید. پس از انجام هماهنگی لازم، پرسشنامه ها بین کارمندان اداره کل آموزش و پرورش استان قم و کارمندان ادارات آموزش و پرورش ناحیه ۴، ۳، ۲، ۱ شهر قم توزیع و پس از یک هفته جمع آوری شد. تعدادی از ابزارها به دلیل عدم احراز شرایط ورود و همچنین وجود پاسخ های بر اساس الگوهای تکراری، حذف شد. نهایتاً تعداد ۲۵۶ پرسشنامه مورد تحلیل قرار گرفت. در طول مدت پخش و جمع آوری پرسشنامه ها به منظور پیشگیری از انتقال ویروس کرونا، پروتکل های بهداشتی رعایت شده و این موضوع به شرکت کنندگان نیز تذکر داده شد.

به منظور رعایت اصول اخلاقی در پژوهش، توضیحات لازم در مورد هدف مطالعه و داوطلبانه بودن شرکت در پژوهش به مشارکت کنندگان ارائه شد. علاوه بر این که نیازی به ذکر نام آزمودنی در پرسشنامه ها نبود، به آزمودنی ها اطمینان داده شد که در تمام مراحل جمع آوری و تحلیل داده ها، جانب امانت رعایت شده و اطلاعات محرمانه خواهد ماند. شرکت کنندگان می توانستند در مراحل دریافت پرسشنامه، مهلت تعیین شده برای تکمیل پرسشنامه و همچنین تا ۱ هفته بعد از تحویل پرسشنامه به پژوهشگر و قبل از شروع تحلیل ابزار، با تماس با پژوهشگر از ادامه همکاری صرف نظر کنند. همچنین در تمام مراحل مطالعه، حریم خصوصی آزمودنی ها رعایت گردید و با عدم پیش داوری در مطالعه، صداقت در گزارش نتایج توسط پژوهشگران رعایت گردید. پس از جمع آوری پرسشنامه ها و نمره گذاری، تحلیل داده ها در بخش آمار توصیفی با محاسبه میانگین، انحراف معیار، درصد و فراوانی انجام شد. در بخش آمار استنباطی، با محاسبه ضرایب مستقیم و غیرمستقیم، شاخص های مختلف برآزش الگو اعم از مجذور خی (X2)، شاخص هنجار شده مجذور خی (نسبت مجذور خی بر درجات آزادی) (X2/DF)، شاخص نیکویی برآزش (Goodness-of-Fit Index) (GFI)، شاخص نیکویی برآزش تعدیل یافته (Adjusted Goodness of Fit Index) (AGFI)، شاخص برازندگی هنجار شده (Goodness of Fit Index) (Goodness of Fit Index)، شاخص برازندگی تطبیقی (Normed Fit Index) (NFI)، شاخص برازندگی تطبیقی

(۱۸/۴ درصد) از آن‌ها مؤنث بودند. بیشترین تعداد افراد شرکت کننده با تعداد ۷۸ تن (۳۰/۵ درصد) بین ۴۱ تا ۴۵ سال سن داشتند و بیشترین فراوانی سطح تحصیلات مربوط به مقطع کارشناسی با تعداد ۱۴۲ تن (۵۵/۵ درصد) بود. همچنین متغیرهای خانواده با ۲ فرزند با تعداد ۱۱۲ تن (۴۳/۸ درصد)، سن ازدواج در بازه سنی ۲۱ تا ۲۵ سال با تعداد ۱۲۲ (۴۷/۷ درصد)، مدت زمان زندگی مشترک ۱۱ تا ۱۵ سال با تعداد ۵۹ تن (۲۳ درصد)، اختلاف سنی با همسر، کمتر از ۳ سال با تعداد ۱۲۴ (۴۸/۴ درصد) و تعداد فرزند در خانواده اصلی ۴ تا ۶ فرزند با تعداد ۱۱۷ تن (۴۵/۷ درصد) دارای بیشترین فراوانی بود.

(CFI) Comparative Fit Index، شاخص برازندگی افزایشی (IFI) Incremental Fit Index، جذر میانگین مجذورات خطای تقریب RMSEA (Root- Mean- Square Error of Approximation) برای برازش الگو استفاده شد. جهت آزمون رابطه واسطه‌ای در الگوی پیشنهادی و معناداری آنها از روش بارون و کنی (Baron & Kenny) و آزمون سوپل (Sobel) استفاده شد. تحلیل داده‌ها با نرم افزار اس پی اس اس نسخه ۲۲ و آموس ۱۶ انجام گرفت.

یافته‌ها

اطلاعات جمعیت شناختی مطالعه نشان می‌دهد که تعداد ۲۰۹ تن از شرکت کنندگان، مذکر (۸۱/۶ درصد) و ۴۷ تن

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش و زیر مقیاس‌ها/مولفه‌های آن‌ها

متغیر	زیر مقیاس‌ها/مولفه‌های متغیر	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
تمایزیافتگی - خود	واکنش عاطفی	۳۱/۹۵	۷/۴۴	۱۱	۵۴
	جایگاه من	۳۹/۸۲	۶/۹۹	۲۰	۶۰
	قطع عاطفی	۳۹/۰۶	۹/۵۶	۱۲	۶۳
	هم‌آمیختگی با دیگران	۳۹/۲۴	۷/۸۵	۱۰	۵۵
انعطاف پذیری شناختی	ادراک کنترل پذیری	۳۵/۳۰	۸/۸۲	۱۴	۵۶
	ادراک توجیه رفتار	۹/۰۹	۲/۶۴	۱۹	۷۰
	ادراک گزینه‌های مختلف	۵۱/۹۳	۸/۸۵	۲	۱۴
	جستجوی حمایت اجتماعی	۸/۶۵	۳/۶۲	۰	۱۷
راهبردهای مقابله‌ای	مسئولیت پذیری	۶/۱۵	۲/۳۰	۰	۱۲
	حل مدیرانه	۹/۰۵	۲/۹۳	۰	۱۸
	بازبرآورد مثبت	۱۲/۵۵	۳/۷۳	۳	۲۱
	مقابله رویارویی	۷/۵۵	۲/۸۲	۱	۱۶
سازگاری زوجی	دوری جویی	۷/۶۵	۳/۱۲	۱	۱۷
	گریز-اجتناب	۸/۹۲	۴/۲۸	۰	۲۰
	خویشتن داری	۱۱/۲۶	۳/۲۸	۴	۲۱
	رضایت زوجی	۳۶/۰۴	۵/۱۴	۱۵	۴۵
	انسجام زوجی	۱۵/۵۱	۴/۵۶	۴	۲۴
	توافق زوجی	۴۲/۷۶	۴/۷۴	۰	۶۰
	ابراز محبت	۸/۱۸	۲/۸۷	۰	۱۲

یافته‌ها به این ۲ الگو پرداخته خواهد شد. در مرحله اول الگوی اندازه‌گیری و در مرحله دوم بخش ساختاری الگو بر پایه نتایج مرحله اول و با استفاده از الگوی یابی معادلات ساختاری (Structural Equation Modeling) برآورد شدند. برای این منظور از روش بارون و کنی و آزمون سوپل و همچنین بررسی شاخص‌های برازش استفاده شد.

جدول ۱ نشان دهنده شاخص‌های توصیفی هر یک از متغیرهای پژوهش و مولفه‌های آن‌هاست. به منظور ارزیابی الگوی پیشنهادی، الگوی معادلات ساختاری مورد استفاده قرار گرفت. با توجه به نتایج حاصل از تحلیل مدل‌ها توسط نرم افزار آموس که از بین ۸ مؤلفه راهبردهای مقابله‌ای، ۲ مؤلفه جست و جوی حمایت اجتماعی و گریز-اجتناب توانستند نقش میانجی را ایفا کنند. بنابراین، در بخش

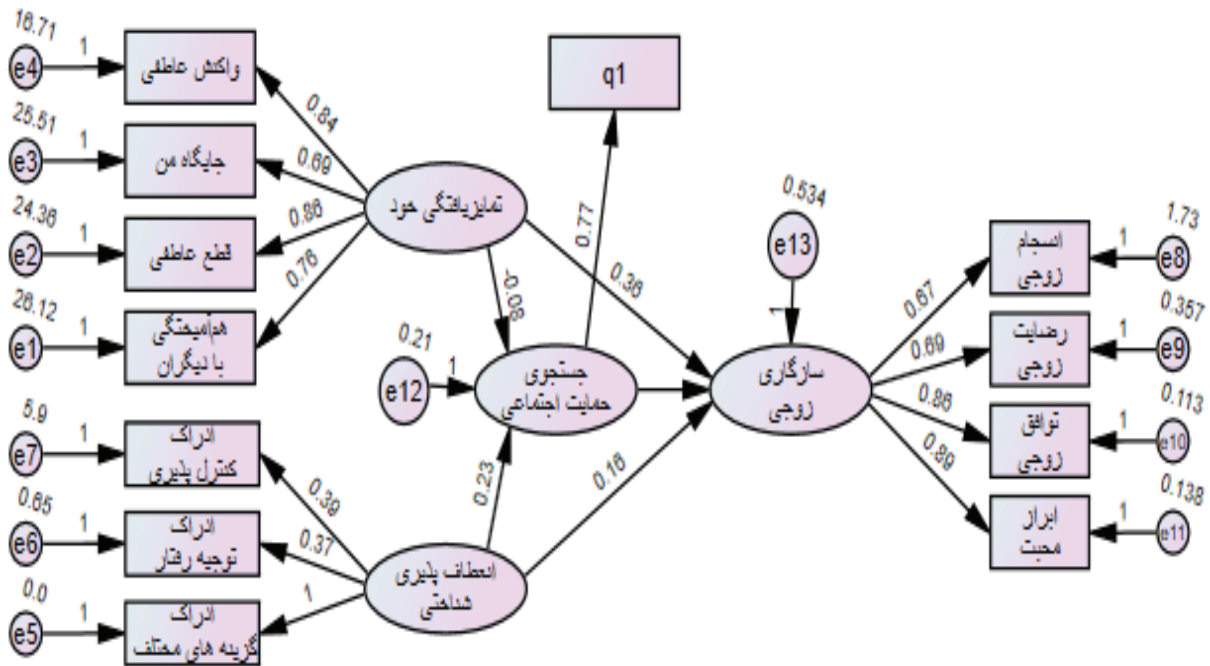

جدول ۲: همبستگی مستقیم و غیر مستقیم تمایز یافتگی-خود و انعطاف پذیری شناختی با سازگاری زوجی با واسطه‌گری جستجوی حمایت اجتماعی

همبستگی کلی		همبستگی غیر مستقیم		همبستگی مستقیم		متغیرها		پیش بین
P	β	P	β	P	β	ملاک	واسطه	
۰/۰۰۰۱	۰/۳۵۱	۰/۲۱۱	۰/۰۱۱	۰/۰۰۰۱	۰/۳۶۲	سازگاری زوجی	جستجوی حمایت اجتماعی	تمایز یافتگی- خود
۰/۰۰۰۲	۰/۱۹۴	۰/۰۳۶	۰/۰۳۲	۰/۰۱۱	۰/۱۶۲	سازگاری زوجی	جستجوی حمایت اجتماعی	انعطاف پذیری شناختی
۰/۰۰۰۱	۰/۳۵۲	۰/۰۳۰	۰/۰۴۲	۰/۰۳۳	۰/۲۰۹	سازگاری زوجی	گریز-اجتناب	تمایز یافتگی- خود
۰/۰۰۰۳	۰/۱۹۳	۰/۰۳۲	۰/۰۱۹	۰/۰۴۷	۰/۱۳۱	سازگاری زوجی	گریز-اجتناب	انعطاف پذیری شناختی

همچنین با میانجی‌گری گریز-اجتناب، همبستگی غیر مستقیم تمایز یافتگی ($\beta = ۰/۰۴۲, P < ۰/۰۵$) و انعطاف پذیری شناختی ($\beta = ۰/۰۱۹, P < ۰/۰۵$) با سازگاری زوجی مثبت و معنادار می‌باشد. همین‌طور همبستگی مستقیم تمایز یافتگی-خود ($\beta = ۰/۲۰۹, P < ۰/۰۵$) و انعطاف پذیری شناختی ($\beta = ۰/۱۳۱, P < ۰/۰۵$) با سازگاری زوجی، مثبت و معنادار و قوی‌تر از همبستگی غیرمستقیم بود. لذا در شکل ۲، گریز-اجتناب توانست در ارتباط تمایز یافتگی و همچنین انعطاف پذیری شناختی با سازگاری زوجی نقش میانجی را ایفا نماید.

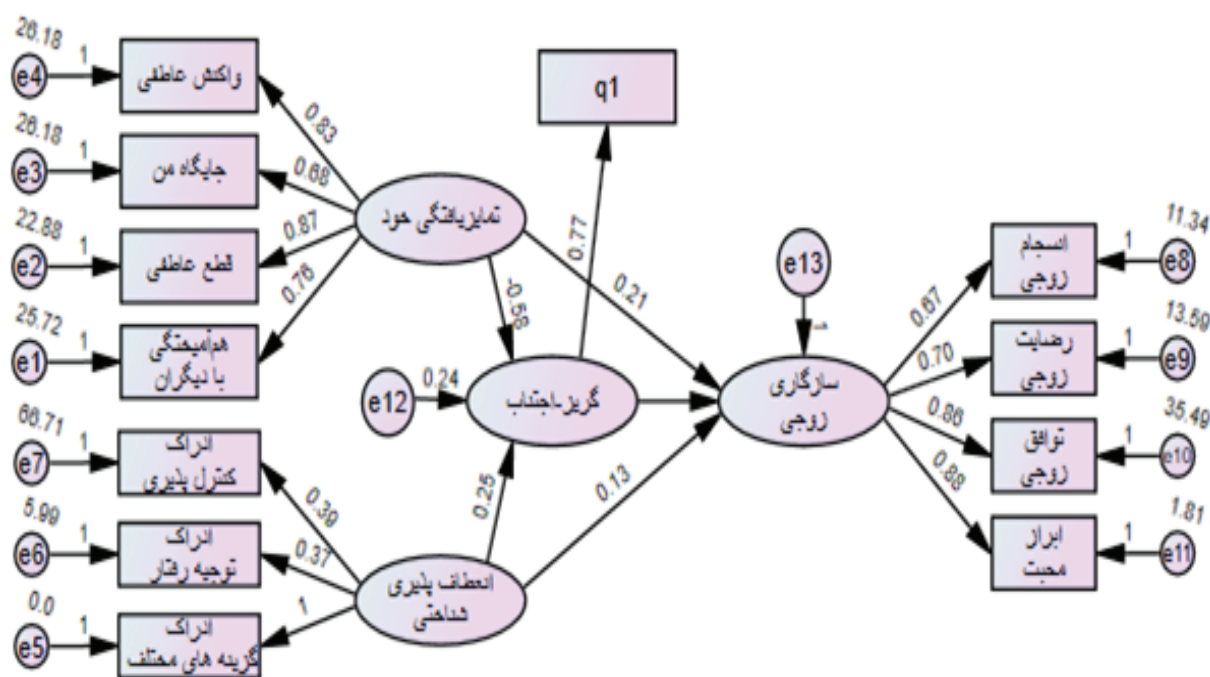
براساس نتایج قابل مشاهده در جدول ۲، با میانجی‌گری جستجوی حمایت اجتماعی، انعطاف پذیری شناختی ($\beta = ۰/۰۳۲, P < ۰/۰۵$)، همبستگی غیر مستقیم مثبت معناداری با سازگاری زوجی داشت. همچنین تمایز یافتگی-خود ($\beta = ۰/۳۶۲, P < ۰/۰۵$) و انعطاف پذیری شناختی ($\beta = ۰/۱۶۲, P < ۰/۰۵$) همبستگی مستقیم مثبت و معناداری با سازگاری زوجی داشتند که قوی‌تر از همبستگی غیرمستقیم بود. بنابراین، در شکل ۱، جستجوی حمایت اجتماعی توانست نقش میانجی را در رابطه بین انعطاف پذیری شناختی و سازگاری زوجی ایفا نماید.

شکل ۱: الگوی نهایی اصلاح شده پیش بینی سازگاری زوجی بر اساس انعطاف پذیری شناختی و تمایز یافتگی- خود با میانجی‌گری مؤلفه جست و جوی حمایت اجتماعی از متغیر راهبردهای مقابله‌ای

۲/۱۰، شاخص نیکویی برآزش ۰/۹۶، شاخص نیکویی برآزش اصلاح شده ۰/۹۲، شاخص برآزش افزایشی ۰/۹۲۶، شاخص برآزش توکر لوئیس ۰/۹۰۴، شاخص برآزش تطبیقی ۰/۹۲۵، ریشه دوم میانگین مربعات باقیمانده ۰/۶۶ بود. بنابراین، به طور کلی مقادیر شاخص‌های برآزش نشان می‌دهد الگوهای اندازه‌گیری با میانجی‌گری جستجوی حمایت اجتماعی از برآزش مطلوبی برخوردار است.

در الگوی شکل ۱ با میانجی‌گری جست و جوی حمایت اجتماعی با توجه به اینکه مقادیر شاخص‌های برآزندگی الگوی اولیه حاکی از آن بود که الگوی پیشنهادی به اصلاحات و بهبود نیاز دارد، بدین منظور در مرحله بعد با توجه به شاخص‌های اصلاحی (MI) که در خروجی نرم افزار آموس به الگو اضافه شدند، برآزش آن با داده‌ها بر اساس شاخص‌های برآزندگی بدین صورت است: $\chi^2 = 225/671$ ، درجه آزادی ۱۰۷، نسبت χ^2 به درجه آزادی

شکل ۲: الگوی نهایی اصلاح شده پیش بینی سازگاری زوجی بر اساس انعطاف پذیری شناختی و تمایز یافتگی - خود با میانجی‌گری مؤلفه گریز-اجتناب از متغیر راهبردهای مقابله‌ای

بحث

هدف پژوهش حاضر ارائه الگوی سازگاری زوجی بر اساس تمایز یافتگی - خود و انعطاف پذیری شناختی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای در کارمندان متأهل اداره کل آموزش و پرورش استان قم و ادارات آموزش و پرورش ناحیه ۱، ۲، ۳، ۴ شهر قم در سال ۱۳۹۹ بود.

یکی از نتایج پژوهش این بود که تمایز یافتگی - خود با سازگاری زوجی دارای همبستگی معنادار و مثبت می‌باشد. به این معنا که هرچه سطح تمایز یافتگی - خود در فرد بالاتر باشد، میزان سازگاری زوجی بیشتری را از خود نشان می‌دهد. این یافته با نتایج پژوهش زارعی و فولادوند (۵۶)، رئیس‌الساداتی و همکاران (۵۷) و باقری و همکاران (۵۸) همسو بود. زارعی و فولادوند (۵۶) در مطالعه خود بیان

همچنین در الگوی شکل ۲ با میانجی‌گری گریز-اجتناب شاخص‌های برآزش به این صورت است: $\chi^2 = 205/503$ ، درجه آزادی ۱۲۵، نسبت χ^2 به درجه آزادی ۱/۶۴، شاخص نیکویی برآزش ۰/۹۲۸، شاخص نیکویی برآزش توکر لوئیس ۰/۹۳۶، شاخص برآزش تطبیقی ۰/۹۵۳، ریشه دوم میانگین مربعات باقیمانده ۰/۰۵ بود که نشان دهنده برآزش مطلوب این الگو نیز می‌باشد.

از طرفی، در الگوی شکل ۲ که مؤلفه گریز-اجتناب، نقش میانجی را ایفا می‌کند، همبستگی غیر مستقیم تمایز یافتگی ($\beta = 0.03, P < 0.05$) و انعطاف پذیری شناختی ($P < 0.05$)، با سازگاری زوجی مثبت و معنادار می‌باشد. ($\beta = 0.19$)

دربدارنده موقعیت های تنش زا و چالش برانگیز گوناگونی است که وجود سازگاری در این ارتباط، نیازمند وجود انعطاف پذیری در الگوی شناختی هر یک از زوجین است (۶۲).

یافته دیگر این پژوهش این بود که راهبردهای مقابله ای جست و جوی حمایت اجتماعی و گریز-اجتناب با سازگاری زوجی همبستگی معناداری دارند. به این معنا که استفاده مکرر از راهبرد گریز-اجتناب منجر به کاهش سازگاری در روابط زوج ها و جستجوی حمایت اجتماعی منجر به افزایش سازگاری زوجی در زوج ها می شود. این یافته با نتیجه مطالعه کمربیگی و کمربیگی (۶۳)، Molgora و همکاران (۶۴) و ملکی و رشیدی (۶۵) همسو بود. کمربیگی و کمربیگی (۶۳) در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که بین مقابله هیجان مدار و اجتنابی با رضایت مندی زناشویی به عنوان یکی از مؤلفه های سازگاری زوجی، همبستگی منفی و معنادار وجود دارد. همچنین یافته های Molgora و همکاران (۶۴) نشان داد که استفاده از راهبردهای مثبت مقابله ای می تواند منجر به افزایش میزان سازگاری زوجی در زوج ها شود. در تبیین این موضوع می توان بیان داشت زوج هایی که متمرکز بر سبک هایی مانند گریز اجتناب هستند بر کنترل هیجانات و واکنش های عاطفی تاکید دارند. زوج ها در این سبک مقابله، با مسائل به صورت هیجانی برخورد می کنند و با گریه کردن، عصبانی شدن و فریاد زدن با فشار روانی مقابله می کنند. حتی مقابله هیجانی نشان دهنده شکل کلی از واکنش به رویدادهای تنش زا است که ممکن است مستلزم اتکا به دیگران باشد. سبک گریز اجتناب گاهی به شکل مقابله اجتنابی آشکار می شود که خود باعث می شود زوج ها برای سازگاری با عوامل فشارزا، از طریق فاصله گرفتن از آن، یا از طریق تمرکز بر احساسات خود عمل کنند. این شیوه ناسازگار در روابط زناشویی و رضایت از زندگی زناشویی و به تبع آن سازگاری تأثیر منفی به جای می گذارد. ملکی و رشیدی (۶۵) نیز در مطالعه خود دریافتند که دریافت حمایت های اجتماعی در زنان متأهل، همبستگی مستقیم و معناداری با سازگاری زناشویی در آن ها دارد. در تبیین این مورد می توان بیان داشت از آنجا که جستجوی حمایت اجتماعی سبب می شود فرد احساس مراقبت، دوست داشته شدن، عزت نفس و ارزشمند بودن کند و احساس نماید که در بخشی از شبکه وسیع ارتباطی قرار دارد و می تواند در برابر عوامل ناسازگاری در زندگی

داشتند که تمایز یافتگی - خود به عنوان یک روش تاثیرگذار، می تواند نقش تعدیل کننده را بین تنیدگی ادراک شده و سازگاری زوجی ایفا کند و افزایش سطح تمایز یافتگی - خود در زوجین می تواند منجر به کاهش ناملایمات در روابط زوجی باشد. رئیس الساداتی و همکاران (۵۷) در پژوهش خود نشان دادند که تمایز یافتگی - خود و طرحواره های ناسازگار اولیه، سازگاری زوجی را پیش بینی می کنند. باقری و همکاران (۵۸) نیز در مطالعه بیان داشتند که میان تمایز یافتگی - خود و احساس امنیت روانی زنان متأهل با صمیمیت زناشویی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. بنابراین، افزایش سطح تمایز یافتگی - خود می تواند عامل موثری در کمک به سازگاری بیشتر در روابط بین زوج باشد. در تبیین این یافته می توان به نظریه Bowen اشاره کرد. Bowen تمایز یافتگی - خود را روی یک پیوستار فرضی نشان می دهد که در یک انتهای آن تمایز یافتگی و در انتهای دیگر آن هم آمیختگی با دیگران قرار دارد. مطابق با این نظریه، گسلس عاطفی از نتایج کمبود تمایز یافتگی - خود است؛ در این حالت اشخاص برای فرار از امتزاج بالا و اضطراب ناشی از آن، سعی می کنند از محیط اطراف فاصله فیزیکی یا ذهنی بگیرند (۵۹). از طرفی افراد با سطح تمایز یافتگی - خود پایین، در شرایط تنش زا گرایش دارند تا به جای برخورد منطقی، با واکنش های هیجانی و عاطفی به محیط پاسخ دهند (۴۱).

از دیگر یافته های پژوهش این بود که میان انعطاف پذیری شناختی و سازگاری زوجی نیز همبستگی مثبت معناداری وجود دارد. این نتیجه با یافته پژوهش شاره و اسحاقی ثانی (۶۰) و مشایخ و عسگریان (۶۱) همسو بود. شاره و اسحاقی ثانی (۶۰) در مطالعه خود نشان دادند که انعطاف پذیری شناختی، نقش پیش بین رضایت زناشویی را به عنوان یکی از مولفه های سازگاری زوجی ایفا می کند. همچنین مشایخ و عسگریان (۶۱) در بخشی از یافته های پژوهش خود بیان داشتند که بین انعطاف پذیری شناختی با مثبت اندیشی و مولفه های کارکرد مثبت روزانه و خودارزیابی مثبت، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در تبیین این یافته می توان بیان داشت انعطاف پذیری شناختی یکی از ابعاد کارکردهای اجرایی است که به توانایی تغییر اعمال و افکار مطابق با خواست های محیطی اشاره دارد. به عبارتی فرد در پاسخ به محرک بیرونی برای تغییر رفتار و انطباق با محیط، از شناخت انعطاف پذیر استفاده می کند. یک رابطه زناشویی

فرایند پاسخ‌دهی بود که می‌تواند منجر به کاهش عملکرد دقیق در پاسخگویی شرکت‌کنندگان شود. انتخاب کارمندان ادارات آموزش و پرورش شهر قم به عنوان جامعه از دیگر محدودیت‌هاست که باید در تعمیم نتایج به سایر جوامع دقت نظر لازم اعمال گردد. همچنین عدم امکان نمونه‌گیری به صورت زوجی به منظور ارزیابی تاثیرات متغیرهای پیش بین بر متغیر ملاک همسر از دیگر محدودیت‌ها به شمار می‌رود.

سپاسگزاری

مقاله حاضر، مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد امین حمزه‌ای با راهنمایی آقای دکتر علیرضا آقاییوسفی است که با کد ۱۵۴۲۹۰۰۵۳۹۴۷۸۳۵۱۳۹۹۱۶۲۲۵۵۲۷۱ که از سامانه پژوهشیار به آدرس www.ris.iau.ac.ir دریافت و در تاریخ ۹۹/۱۱/۱ در دانشگاه آزاد قم دفاع شد. شناسه اخلاق مربوط به این پژوهش IR.AIU.QOM.REC.1399.012 می‌باشد. از تمام کارمندان ادارات آموزش و پرورش شهر قم و مسئولین مربوطه که در امر پژوهش یاری رساندند، تشکر و قدردانی می‌شود.

تضاد منافع

نویسندگان این مقاله هیچ گونه تضاد منافی گزارش نکردند.

References

1. Kalkan M, Ersanli E. The effects of the marriage enrichment program based on the cognitive-behavioral approach on the marital adjustment of couples. *Educational Sciences: Theory and Practice*. 2008;8(3):977-986 <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ837773.pdf>
2. Wilson SJ, Jaremka LM, Fagundes CP, Andridge R, Peng J, Malarkey WB, et al. Shortened sleep fuels inflammatory responses to marital conflict: Emotion regulation matters. *Psychoneuroendocrinology*. 2017;79(5):74-83. <https://doi.org/10.1016/j.psyneuen.2017.02.015>
3. Dizjani F, Kharamin S. [Reality Therapy effect on marital satisfaction and women's quality of life]. *Armaghane-Danesh*. 2016;21(2):187-199. <http://armaghanj.yums.ac.ir/article-1-1071-en.html>
4. Adineh SH, Golkar MK. [Effectiveness of

به خوبی مقابله نماید. حمایت اجتماعی با احساس تعلق پذیری و تقویت مثبتی که فراهم می‌کند، برای اشخاص مانند مدافعی در برابر نامالایمات و تنش‌های محیطی عمل کرده و لذا می‌تواند نقش مثبت تاثیرگذاری بر سازگاری زوجی داشته باشد (۶۶). با این حال، تفاوت اصلی بین پژوهش حاضر و مطالعات پیشین در نوع روش پژوهش بود. در این مطالعه با توجه به پیشنهاد مطالعات قبلی از الگوی معادلات ساختاری جهت تبیین سازگاری زوجی استفاده شد. درحالی‌که در پژوهش‌های قبلی از روش‌های همبستگی و رگرسیون استفاده شده بود.

نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از یافته‌ها نشان داد که تمایز یافتگی - خود و انعطاف پذیری شناختی همبستگی مستقیم مثبت و معناداری با سازگاری زوجی داشتند که قوی‌تر از همبستگی غیرمستقیم بود. ۲ مولفه جستجوی حمایت اجتماعی و گریز-اجتناب از راهبردهای مقابله‌ای نیز نقش میانجی را ایفا کردند. نهایتاً ۲ الگوی ارائه شده برآزش مطلوبی را نشان دادند. پیشنهاد می‌شود در سطح بالینی زوج درمانگران و خانواده‌درمانگران از این یافته‌ها در برنامه‌های درمانی بیشترین استفاده را داشته باشند. این پژوهش دارای محدودیت‌هایی بود. از جمله این محدودیت‌ها تعداد بالای مجموع سوالات و عدم امکان حضور و نظارت پژوهشگر بر

- group training based on choice theory on marital adjustment and sexual satisfaction of couples]. *Journal of Research in Behavioural Sciences*. 2019;17(2):193-204. <https://doi.org/10.52547/rbs.17.2.193>
5. Humbad MN, Donnellan MB, Iacono WG, Burt SA. Externalizing psychopathology and marital adjustment in long-term marriages: Results from a large combined sample of married couples. *Journal of Abnormal Psychology*. 2010;119(1):151-162. <https://doi.org/10.1037/a0017981>
6. Özgüç S, Tanrıverdi D. Relations between depression level and conflict resolution styles, marital adjustments of patients with major depression and their spouses. *Archives of Psychiatric Nursing*. 2018;32(3):337-342. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2017.11.022>
7. Trudel G, Goldfarb M. Marital and sexual functioning and dysfunctioning, depression

- and anxiety. *Sexologies*. 2010;19(3):137-142. <https://doi.org/10.1016/j.sexol.2009.12.009>
8. Bali A, Dhingra R, Baru A. Marital adjustment of childless couples. *Journal of Social Sciences*. 2010;24(1):73-76. <https://doi.org/10.1080/09718923.2010.11892839>
  9. Huston TL, Melz H. The case for (promoting) marriage: The devil is in the details. *Journal of Marriage and Family*. 2004;66(4):943-958. <https://doi.org/10.1111/j.0022-2445.2004.00064.x>
  10. Seyfizadeh H, Mahmoodabadi HZ, Bakhshayesh A. [The relationship between early maladaptive schemas and marital adjustment with mediation fear of intimacy in married people]. *Journal of Family Research*. 2020;15(4):467-486. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97783.html
  11. Klever P. Goal direction and effectiveness, emotional maturity, and nuclear family functioning. *Journal of Marital and Family Therapy*. 2009;35(3):308-324. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2009.00120.x>
  12. Bowen M. *Family Therapy in Clinical Practice*: Jason Aronson; 1993. <https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=4g7PdF6oW6EC&oi=fnd&pg=PP1&dq=Bowen+M.+Family+Therapy+in+Clinical+Practice:+Jason+Aronson%3B+1993.&ots=OOnE5Jbpzd&sig=0HU0pOJEeKyzJ3RBVePzeT-XZVs#v=onepage&q&f=false>
  13. Bakhshizadeh F, Samani S, Khayyer M, Sohrabi N. [Testing the causal model of gender role schemas, sexual awareness and differentiation]. *Journal of Psychological Methods and Models*. 2018;9(33):21-34. http://jpmm.miau.ac.ir/article_3250.html
  14. Jenkins SM, Buboltz WC, Schwartz JP, Johnson P. Differentiation of self and psychosocial development. *Contemporary Family Therapy*. 2005;27(2):251-261. <https://doi.org/10.1007/s10591-005-4042-6>
  15. Homaei R, Dash Bozorgi Z. [Correlation of self-differentiation and optimism with responsibility and marital satisfaction in nursing students]. *Journal of Health Promotion Management*. 2018;7(2):58-65. <http://jhpm.ir/article-1-789-fa.html>
  16. Rodríguez-González M, Martins MV, Bell CA, Lafontaine M-F, Costa ME. Differentiation of self, psychological distress, and dyadic adjustment: Exploring an integrative model through an actor-partner analysis. *Contemporary Family Therapy*. 2019;41(3):293-303. <https://doi.org/10.1007/s10591-019-09493-x>
  17. Rezvani H, Saemi H. [Correlation between self-differentiation and neuroticism with emotional divorce in married students of Azad Shahr Azad University]. *Journal of Health Promotion Management*. 2019;8(2):23-30.
  18. Bluett E, Lee E, Simone M, Lockhart G, Twohig M, Lensegrav-Benson T, et al. The role of body image psychological flexibility on the treatment of eating disorders in a residential facility. *Eating Behaviors*. 2016;23(12):150-155. <https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2016.10.002>
  19. Dennis JP, Vander Wal JS. The cognitive flexibility inventory: Instrument development and estimates of reliability and validity. *Cognitive Therapy and Research*. 2010;34(3):241-253. <https://doi.org/10.1007/s10608-009-9276-4>
  20. Goetter EM. An empirical investigation of depressive rumination: implications for cognitive flexibility, problem solving and depression. 2010. thesis of Master of Science (M.S.), Drexel University; 07/2010; <https://doi.org/10.17918/etd-3332>
  21. Shapero BG, Greenberg J, Mischoulon D, Pedrelli P, Meade K, Lazar SW. Mindfulness-based cognitive therapy improves cognitive functioning and flexibility among individuals with elevated depressive symptoms. *Mindfulness*. 2018;9(5):1457-1469. <https://doi.org/10.1007/s12671-018-0889-0>
  22. Isazadegan A, Dostalizadeh S. [Comparing the cognitive flexibility, cognitive fusion, cognitive defusion in male and female divorce applicants]. *Scientific Journal of Nursing, Midwifery and Paramedical Faculty*. 2020;5(4):15-26.
  23. Lazarus R, Folkman S. *Stress, Appraisal, And Coping*. Springer Publishing & Company. Inc; 1984. https://books.google.com/books/about/Stress_Appraisal_and_Coping.html?id=i-ySQQuUpr8C
  24. Hosseini A, Zahrakar K, Davarnia R, Shakarami M. [Prediction of vulnerability to stress based on social support, resiliency, coping strategies and personality traits among university students]. *Researches of Cognitive and Behavioral Science*. 2017;6(2):27-42. https://cbs.ui.ac.ir/article_20992_en.html?lang=en

25. Sadidi M, Yamini M. [Prediction of psychological well-being based on coping strategies and alexithymia]. *Quarterly Journal of Psychological Studies*. 2018;14(2):125-141. <https://www.sid.ir/paper/67791/en>
26. Sader MM, Azami Y, Moatamedy A, Kamari RS, Sharifi PM. [Investigating the role of coping strategies, purposefulness in life, and quality of life in marital adjustment of retirees]. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*. 2018;6(2):12-23. <http://ijpn.ir/article-1-1047-fa.html>
27. Nickel R, Egle UT. Psychological defense styles, childhood adversities and psychopathology in adulthood. *Child Abuse & Neglect*. 2006;30(2):157-170. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2005.08.016>
28. Gustems-Carnicer J, Calderón C. Coping strategies and psychological well-being among teacher education students. *European Journal of Psychology of Education*. 2013;28(4):1127-1140. <https://doi.org/10.1007/s10212-012-0158-x>
29. Afrasiabi H, Dehghani Daramrood R. [Abnormal family represented by women confronting divorce in Yazd city]. *Journal of Sociology of Social Institutions*. 2018;4(10):211-230.
30. Ganji SI, Monirpoor N, Hajebi MZ. [A model of marital adjustment based on parenting styles by mediating the role of coping and disconnection/rejection schema]. *Middle Eastern Journal of Disability Studies*. 2018;8(1):67. <http://jdisabilstud.org/article-1-1168-fa.html>
31. Loehlin JC, Beaujean AA. *Latent Variable Models: An Introduction to Factor, Path, and Structural Equation Analysis*: Taylor & Francis; 2016. <https://doi.org/10.4324/9781315643199>
32. Kline RB. *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*: Guilford Publications; 2015. <https://www.guilford.com/books/Principles-and-Practice-of-Structural-Equation-Modeling/Rex-Kline/9781462523344>
33. Spanier GB. Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family*. 1976;38(1):15-28. <https://doi.org/10.2307/350547>
34. Safian Esfahani M. [The effect of excitement and irrational beliefs on marital incompatibility of married high school teachers in Isfahan]. *Journal of New Approaches in Educational Sciences*. 2020;2(1):87-94.
35. Pandya SP. Online spiritual counseling mitigates immigration stress and promotes better marital adjustment of south asian young dual-earner couples who emigrate to western countries. *Contemporary Family Therapy*. 2021;43(1):35-53. <https://doi.org/10.1007/s10591-020-09547-5>
36. Darvize Z, Kahaki F, Ma. Relationship between marital adjustment and psychological well-being. *Womens Studies (Sociological & Psychological)*. 2008;6(1):91-104.
37. Ashrafi F, Sadeghi M, Rezaei F, Rezaei SVK. [The effect of integrative positive-cognitive behavioral therapy on sexual satisfaction and marital adjustment of infertile woman]. *Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty*. 2020;18(7):597-607. <https://doi.org/10.29252/unmf.18.7.597>
38. Skowron EA, Schmitt TA. Assessing interpersonal fusion: Reliability and validity of a new DSI fusion with others subscale. *Journal of Marital and Family Therapy*. 2003;29(2):209-222. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2003.tb01201.x>
39. Keshvari F, Meigouni AKM, Rezaabakhsh H, Pashang S. [Predicting adolescent girls' anxiety by early maladaptive schemas of their mothers with the mediation of their self-differentiation and early maladaptive schemas]. *Journal of Applied Psychology Research*. 2021;11(4):93-112.
40. Jafari F, Kashan SS, Zarchi MSZ, Asayesh MH. [The effectiveness of emotionally focused couple group therapy on self-differentiation of couples with conflict]. *Journal of Social Work*. 2018;7(23):5-13.
41. Neophytou K, Schweer-Collins M L, Rodríguez-González M, Jódar R, Skowron E. The differentiation of Self Inventory-Revised: A validation study in the Greek cultural context. *The American Journal of Family Therapy*. 2021; 49(2):185-203. <https://doi.org/10.1080/01926187.2020.1783388>
42. Azadi S, Nahidpoor F. [Prediction daughter's differentiation via mother's differentiation: An investigation of intergenerational transmission]. *Journal of Woman & Society*. 2017;7(4):125-136.
43. Sharifi M, Ebrahimabad MA, Salayani F. [Investigating the role of self-differentiation in predicting communication patterns: The

- mediating role of psychological capitals]. *Thought and Behavior in Clinical Psychology*. 2020;15(56):57-70.
44. Kheyrollahi M, Jafari A, Ghamari M, Babakhani V. [Design of model cognitive flexibility based on trend analysis of changes of life cycle in demanding couples of divorce]. *Quarterly of Counseling Culture and Psychotherapy*. 2019;10(39):157-180.
  45. Jafari A. [Comparing cognitive flexibility, psychological capital and coping strategies with pain between individuals with covid-19 responding and non-responding to home treatment]. *Counseling Research & Developments*. 2020;19(74):4-35. <https://doi.org/10.29252/jcr.19.74.4>
  46. Faal M, Vahid TA, Madaditaeme Z, Shaaban N, Amani O. [The effectiveness of Accepted and Commitment Group Therapy on psychological flexibility and family communication patterns in women with type 2 Diabetes]. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*. 2019;7(4):41-49.
  47. Johnco C, Wuthrich VM, Rapee RM. Reliability and validity of two self-report measures of cognitive flexibility. *Psychological Assessment*. 2014;26(4):1381. <https://doi.org/10.1037/a0038009>
  48. Soltani E, Shareh H, Bahrainian SA, Farmani A. [The mediating role of cognitive flexibility in correlation of coping styles and resilience with depression]. *Researcher Bulletin of Medical Sciences*. 2013;18(2):88-96.
  49. Valizadeh S, Makvandi B, Bakhtiarpour S, Hafezi F. [The effectiveness of "Acceptance and Commitment Therapy" (ACT) on resilience and cognitive flexibility in prisoners]. *Journal of Health Promotion Management*. 2020;9(4):78-89.
  50. Folkman S, Lazarus RS. *Ways of Coping Questionnaire: Sampler Set: Manual, Test Booklet, Scoring Key: Mind Garden*; 1988. <https://doi.org/10.1037/t06501-000>
  51. Aghayousefi A. [The role of gender and coping techniques in anxiety of students of Qom Islamic Azad University]. Roodehen: Islamic Azad University of Roodehen; 1995.
  52. Terhorst L, Mitchell AM. *Ways of coping in survivors of suicide. Issues in Mental Health Nursing*. 2011;33(1):32-38. <https://doi.org/10.3109/01612840.2011.618584>
  53. Menegatti MS, Rossaneis MA, Schneider P, Silva LGdC, Costa RG, Haddad MdCFL. *Estresse e estratégias de coping utilizadas por residentes de enfermagem. Revista Mineira de Enfermagem*. 2020;24:1-7. <https://doi.org/10.5935/1415-2762.20200066>
  54. Aghayousefi A, Dadsetan P, Ejeei J, Mansoor M. [The role of personality factors on coping strategies and the effect of Coping Therapy on personality factors and depression]. *Journal of Psychology*. 2000;4(16):347-370.
  55. Jafari A. [The mediating role of efficient and non-efficient coping strategies on relationship between positive and negative perfectionism with sport burnout]. *Exercise Psychology*. 2019;3(2):29-44. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?ID=734704>
  56. Zarei S, Fooladvand K. [The moderating effect of self-differentiation in the relationship between perceived stress and marital adjustment in married nurses]. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*. 2019;7(2):48-55.
  57. Raes Alsadati SF, Nazarboland N, Khoshkonesh A. [The study of the relation of early maladaptive schemas and differentiation with the extent of marital adjustment]. *Middle Eastern Journal of Disability Studies*. 2016;6(1):28-35.
  58. Bagheri F, Kimiaei SA, Kareshki H. [Marital intimacy: The determining role of differentiation of self and need for security in non-clinical married women]. *Quarterly of Counseling Culture and Psychotherapy*. 2020;11(42):261-280.
  59. Rodríguez-González M, Lampis J, Murdock NL, Schweer-Collins ML, Lyons ER. *Couple adjustment and differentiation of self in the United States, Italy, and Spain: A cross-cultural study. Family Process*. 2020;59(4):1552-1568. <https://doi.org/10.1111/famp.12522>
  60. Shareh H, Eshaghi Sani M. [Predictive role of morningness-eveningness personality, cognitive flexibility and cognitive emotion regulation in marital satisfaction in middle-aged women]. *Iranian Psychiatry and Clinical Psychology*. 2019;24(4):384-399. <https://doi.org/10.32598/ijpcp.24.4.384>
  61. Mashayekh FM, Asgarian M. [Relationship between couples' intimacy and positive thinking with cognitive flexibility among married women]. *Journal of Social Work*. 2019;8(28):56-

64. <http://socialworkmag.ir/article-1-425-fa.html>
62. Geurts HM, Corbett B, Solomon M. The paradox of cognitive flexibility in autism. *Trends in Cognitive Sciences*. 2009; 13(2):74-82. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2008.11.006>
63. Kamarbeigi K, Kamarbeigi A. [Investigating the relationship between religious identity and coping styles with marital satisfaction: Case study: Ilami couples]. *Police Women*. 2020;14(32):163-179.
64. Molgora S, Fenaroli V, Acquati C, De Donno A, Baldini MP, Saita E. Examining the role of dyadic coping on the marital adjustment of couples undergoing Assisted Reproductive Technology (ART). *Frontiers in Psychology*. 2019;10(3):415. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00415>
65. Malki R, Rashidi M. [The role of social support in marital adjustment of married women working in the branches of Maskan Bank in Tehran]. *Iranian Social Development Studies*. 2020;12(3):159-176. https://jisds.srbiau.ac.ir/article_16100.html?lang=en
66. Abbasi G, Montazar A. [The relationship between appreciation, sense of humor and social support with marital satisfaction in nurses]. *Journal of Health and Care*. 2019;21(1):34-43. <http://hcjournal.arums.ac.ir/article-1-1006-en.html> <https://doi.org/10.29252/jhc.21.1.34>